

Herbert Melzig

Ünlü bir Alman tarihçisi olan Prof. Dr. Herbert Melzig daha çok Orta Doğu bölgesinde yer alan ve zamanının en hareketli olaylarına sahne olan Türkiye ve İran'la ilgili araştırmalar yapmış bir uzmandır. Onun "Kamâl Atatürk, Untergang und Aufstieg der Türkei" (1937) ve "Resa Schah, Der Aufstieg Irans und die Grossmächte" (1937) başlıklı eserleri her iki devletin kuruluş öyküsünü belgelere ve kendi gözlemlerine dayanarak bir tarihî roman anlayışıyla akıcı bir dille kaleme alınmış başyapıtlardır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü ve çalışmalarını büyük bir hayranlıkla Batı dünyasına tanıtır. Türkler hakkında Batıdaki haksız önyargıları yıkmak amacını güder. Çok iyi Türkçe bilen Melzig, Atatürk'ün masasında oturma şansını yakalamış insanlardan birisidir. Geniş kapsamlı eserinin sonunda Atatürk'ü şöyle değerlendirir: "**Kemal Atatürk** ile birlikte binlerce yıllık derinliklerden kahraman bir ruh gün ışığına kavuştu ve yeryüzünün köleleşmiş bir kesimindeki halklara hürriyet yolunu gösterdi. Onun varlığı Nil nehri kıyılarından eski Çin sularına kadar efsane oldu ve şu anda da O, kendi halkının arasında dimdik ayakta duruyor." Mustafa Kemal Atatürk'ün derin tarih bilgisine ve tarih bilincine sahip olduğunu ifade eden Melzig, bununla ilgili olarak "*Timur*" başlığını taşıyan eserinde "*Kemal Atatürk bir Timur hayranıydı.*" demektedir. Sebebinin ise şöyle açıklamaktadır: "Timur'un hedefi Asya'daki Türk halklarını kendi egemenliği altında birleştirmektir". Melzig, "**Atatürk** Dedi ki" adlı eserinde **Atatürk**'ün dünyadaki konumunu şöyle değerlendiriyor: "*Büyük Yunan filozofu Plato'nun 'krallar filozof olsa ve filozoflar kralların tahtlarına otursaydı...' tarzındaki temennisi iki bin senelik bir tarihte tahakkuk etmedi. Halbuki XX. asırda birinci defa olarak **Atatürk**'ün şahsında Plato'nun istediği gibi, kelimenin tam manası ile, bunu görmekteyiz.*" diyerek onun dünyaya bir filozof görüşü ve anlayışı ile bakan ve çözümler getiren "*bir dahi*" olduğunu belirttikten sonra "*Türkiyece bilindiği gibi bir gün bütün dünyada da anlaşılacaktır ki asrımızın hakiki önderi **Atatürk**'tür.*" demektedir. Bir Türk dostu ve **Atatürk** hayranı olan Melzig "*Yeni Türkiye'nin Siyasi Bibliyografyası*" başlıklı araştırmasında dünyada ve Türkiye'de yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti hakkında yazılmış olan yayınları titizlikle incelemiş ve bunlarla ilgili eleştirilerini yaparak, kendine göre bir sıralama yapmıştır. Bunların ne kadarının samimi, dürüst ve yansız olduğunu, hangilerinde haksızlık ve gerçekleri saptırma bulunduğunu da belirttikten sonra şöyle bir sonuç değerlendirmesi yapmaktadır: "*Bu bibliyografide bahsi geçen hatıralar, gerek biyografi ve gerekse tarih araştırmaları bakımından azımsanamayacak kıymettedir. Çünkü bunlar Kemal Atatürk'ün yaratma kuvvetine şahit olmak veya onun yanı başında çalışmak bahtına kavuşmuş olanların bizzat yaşadıkları ve gördükleri birçok hadiseleri ihtiva etmektedir.*"

Zeki Cemil ARDA

KAYNAKÇA

MELZIG, Herbert, **Atatürk Dedi ki: Kemal Atatürk'ün Nutuk, Hitabe, Beyanat ve Hasbıhallerinden Türk İnkılabının Esasları ve Safhaları**, Sümer Matbaası, Ankara 1942.

MELZIG, Herbert, **Ein heldischer Geist: Atatürk**, Unesco Türk Komisyonu Yayını.

MELZIG, Herbert, **Kamâl Atatürk, Untergang und Aufstieg der Türkei**, Societäts Verlag, Frankfurt/a. Main 1937.

MELZIG, Herbert, **Resa Schah Der Aufstieg Irans und die Grossmächte**, Union Deutsche Verlagsgesellschaft, Berlin-Leipzig 1937.

MELZIG, Herbert, **Timur**, Europa Verlag, Zürich-New York 1940.

MELZIG, Herbert, **Yeni Türkiye'nin Siyasi Bibliyografyası**, Ülkü Kitabevi, İstanbul 1944.

UĞURLU, Nurer, **Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si: Herbert Melzig, "Atatürk" Eserinden Bazı İstisnalar**, Örgün Yayınevi, İstanbul 2003.

Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si, İstanbul 1938.

"Yerli ve Yabancı 80 İmza Atatürk'ü Anlatıyor", **Tarih-Coğrafya Dünyası Dergisi**, S 9-10, İstanbul-Kasım 1959.

Z. C. Arda Arşivi.

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/herbert-melzig/?pdf=3611> adresinden erişilmiştir